

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.
02 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ ТА МУЗИЧНОГО АПАРАТУ
КУРС ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2024 р.

Робоча програма освітнього компоненту **Постановка голосу та музичного апарату курсу Постановка голосу** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Музичне мистецтво естради»**

Розробник:

Левко В.І. - Кандидат мистецтвознавства. Член Київської асоціації діячів мистецтв. Володар Гран-Прі конкурсу вокалістів у Швеції і численних всеукраїнських фестивалів з сольного виконавства. кафедри муз. мистецтва естради.

Карпенко-Боднарук Ж. Л. – народна артистка України, професор кафедри «Музичне мистецтво естради»,

Антипенко Ю. Ю. – викладач кафедри

Кваша Я.В. – викладач кафедри

Славіна О.О. - викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Плегуца О. О. – викладач кафедри

Цапенко Н. В. – викладач кафедри

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3		
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	I	I
	Індивідуальні:	
	32	8
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: практичний показ, усні відповіді на теоретичні питання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	58	82

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета навчальної дисципліни: викладання освітнього компоненту «Постановка музичного апарату. (Постановка голосу)» має на меті ознайомити здобувачів вищої освіти з багатим вмістом знань з постановки голосу, його основними напрямками і проблемами, котрі мають професійну спрямованість, сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних вмінь і навичок, для подальшого професійного становлення і розвитку майбутніх виконавців.

Предмет освітнього компоненту – основні складові в роботі над постановкою голосу, голосовий апарат, його розвиток та підготовка співака до подальшої професійної діяльності.

Завдання дисципліни: засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних навичок з постановки голосу: розвиток музичного слуху, розширення та вирівнювання діапазону голосу, вивчення фізіології будови та складових голосового апарату; опанування знань зі звукової культури, артикуляції, дикції; оволодіння уміннями: співацької постави, дихання, звукоутворення, інтонації тощо; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх естрадних співаків.

- навчити здобувачів вищої освіти самостійно застосовувати вокальні вправи для засвоєння та розвитку вокально-виконавських вмінь і навичок;
- розкрити основи та принцип роботи методики співу у мовній позиції;
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом з постановки голосу,
- сформувати вміння застосовувати теоретичні знання з постановки голосу у вокально-виконавській практиці.

Постановка голосу для майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва – це основа, на базі якої відбувається засвоєння дисциплін професійного напрямку.

3. Передумови для вивчення освітнього компоненту

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Постановка музичного апарату. Курс Постановка голосу є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 8 Сольфеджіо
- ОК 9 Теорія музики
- ОК 20 Спеціальний клас (за видами)

Після опанування курсу освітнього компоненту «Постановка музичного апарату Курс постановка голосу здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основні методи в роботі з голосом;
- сучасні тенденції розвитку естрадного вокального мистецтва;
- найбільш відомих авторів вокальних методик та їх головні праці;
- будову голосового апарату;
- основні етапи в роботі над постановкою голосу, робота над розвитком дихання, звуковидобуванням, відчуттям опори, дикцією, тощо;
- основні вокальні прийоми;
- засоби музичної виразності;
- типи дихання;
- особливості вимови у співі;
- тембральне забарвлення голосу;
- важливість гігієни та охорони голосу;
- методику співу у мовній позиції

вміти:

- розв’язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів,
- застосовувати інноваційні підходи у навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- робити записи свого виконання й аналізувати їх;
- аналізувати манеру виконання та вокальні прийоми інших співаків;
- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- розуміти й об’єктивно оцінювати власні досягнення;
- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради» вивчення курсу освітнього компоненту «Постановка музичного апарату. Курс постановка голосу забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування курсу освітнього компоненту «Постановка музичного апарату. Курс постановка голосу

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Постановка музичного апарату курс постановка голосу сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання	Уміння	Комунікація	Відповідальність і автономія	
		Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 1 ПРН 3 ПРН 12
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3 ПРН 12
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3 ПРН 12
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3

						ПРН 12
спеціальні (СК)						
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1 ПРН 3 ПРН 12

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем модульного контрольованого завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення

аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем. До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти :

Іспит I семестр

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового іспиту, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення іспиту може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи. Під час іспиту здобувач освіти демонструє сформованість виконавських здібностей та компетентностей, як завершальний етап вивчення модуля.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1 Т1,2,3,4,5,6,7,8	СР	Змістовий модуль 2 Т9,10,11,12,13,14,15,16	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

Т – теми програми навчальної дисципліни, робота на індивідуальних заняттях

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на індивідуальних заняттях	10	50
Усне опитування тем програми	2	10
Самостійна робота	2	10
Екзамен	1	30
	15	100

Оцінювання практичного завдання змістового модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Відповіді на усні питання за темами повні та змістовні
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Допускаються незначні помилки на усні питання за темами
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. На питання за темами програми надаються відповіді, але є помилки та неточності
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. Відповіді за темами програми не повні, допускаються помилки у термінології.
1	Здобувач не виконав поставлені перед ним завдання, не може сформулювати відповіді на теоретичні питання.

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти ;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль;
- індивідуальні співбесіди;
- колоквиум.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал

дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій. Методичні рекомендації організації самостійної роботи здобувача доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з навчальної дисципліни, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми,

	проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є н точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Під час екзамену оцінюється:

- Технічно якісне та художньо осмислене виконання
- Емоційне, переконливе розкриття художнього змісту
- Самостійне освоєння художніх прийомів
- Виконання вправ
- Артикуляційна техніка
- Робота над музично-виконавською культурою, відчуттям стилю
- Мотивація до творчої діяльності

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
ЕКЗАМЕН
Шкала оцінювання**

критерії оцінювання	бали модульного контролю знань
Здобувач вищої освіти повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	26-30
Здобувач вищої освіти володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	17-25
Здобувач вищої освіти засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	7-16
Здобувач вищої освіти не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	4-6
	1-3

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*.

Загальний рейтинг з модуля *не перевищує 100 балів*.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія

мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів вищої освіти можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Голосовий апарат, його складові

Тема 1. Будова голосового апарата

Основні складові голосового апарата. Органи, що беруть участь у голосоутворенні. Ротова і носова порожнини, глотка, гортань з голосовими складками, органи дихання, діафрагма, артикуляційний апарат та інші.

Тема 2. Артикуляційний апарат. Дикція.

Артикуляційний апарат, його складові. Органи, завдяки яким формуються звуки мови.

Дикція. Ясність та правильність вимови тексту, розбірливе, чітке, виразне, звучання кожного голосного та приголосного звуку, спів фраз, усього тексту вцілому. Досягнення під час співу чіткої дикції завдяки роботі артикуляційного апарата.

Тема 3. Резонатори, їх функція

Резонатори, властивість резонаторів, їх функція Резонатори голосу, головний і грудний резонатор. Відчуття резонаторів при співі.

Тема 4. Атака звуку. Звуковедення.

Момент звукоутворення та атака звуку. Види атаки звуку. Звуковедення та штрих. Способи звуковедення (легато, стакато, нон легато) і відповідна атака.

Тема 5. Вокальне дихання, його особливості

Дихання як основа вокальної техніки. Особливості співацького дихання, одного з основних факторів голосоутворення. Типи дихання у співі.

Тема 6. Опора, як запорука якісного звучання голосу

Співацьке дихання і опора звуку. Відчуття опори звуку при співі, що дає можливість співати тривалі фрази й забезпечує якісне звучання голосу.

Тема 7. Музичний слух, його види.

Музичний слух як сукупність здібностей, завдяки яким людина може повноцінно сприймати та об'єктивно оцінювати музику. Види музичного слуху (абсолютний, внутрішній, мелодичний, гармонічний та інші).

Важливість та можливість розвивати різні види музичного слуху.

Тема 8. Гігієна голосу

Охорона та гігієна голосу.

Правильне використання голосу під час розмови чи співу. Надмірна робота голосового апарату, шкідливі звички. Порушення голосу та голосовий режим.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Засоби вокально-виконавської виразності

Тема 9. Постава при співі

Співацька постава. Зовнішній вигляд співака.

Комплекс вимог до виконавців, що забезпечують продуктивну роботу голосового апарату. Положення голови як з естетичної точки зору, так і з точки зору впливу на голосоутворення. Вираз обличчя, посмішка – як засіб світлого звучання.

Тема 10. Темп, ритм

Поняття темп, ритм. Роль темпу і ритму для виразності співу.

Важливість правильного вибору темпу. Залежність темпу від емоційного стану та індивідуальності співака.

Виховання відчуття ритму, відчуття 2-ої долі, тощо.

Тема 11. Динаміка, динамічні відтінки

Динаміка, як засіб музичної виразності, як ступінь гучності виконання.

Основні динамічні відтінки. Філірування звуку.

Залежність застосування динаміки від характеру твору та задуму автора.

Тема 12. Фразування.

Фразування як засіб вокально-виконавської виразності.

Визначення головної музичної думки твору, кульмінації, головного в мотиві, фразі, реченні, використання цезур, ліг.

Знаходження варіанту фразування, відповідного літературному тексту, згідно з задумом автора.

Тема 13. Вокальний діапазон.

Вокальний діапазон як важлива складова співацького голосу.

Визначення діапазону голосу.

Важливість розширення діапазону голосу, поступовість і систематичність.

Тема 14. Тембр, його особливості

Тембр як індивідуальне забарвлення голосу.

Тембр жіночий, чоловічий. Типи тембру голосу.

Тема 15. Вокальні прийоми

Вокальні прийоми як засіб музичної виразності співака

Сучасні вокальні прийоми: вібрато, штробас, субтон, йодль, тванг, белтінг та інші.

Тема 16. Спів у мовній позиції

Спів у мовній позиції як спосіб оволодіння голосом, який дозволяє співати вільно та чисто на всьому вокальному діапазоні.

Оволодіння однією з визнаних у сучасному вокальному мистецтві методикою (SLS) Сета Ріггза. Виконання вправ за методикою SLS.

6.2 Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Практ.	Індивід.	Самос. робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота
МОДУЛЬ 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Голосовий апарат, його складові.												
Тема 1. Будова голосового апарата	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Артикуляційний апарат. Дикція	6				2	4	6				1	5
Тема 3. Резонатори, їх функція	6				2	4	6				1	5
Тема 4. Атака звуку. Звуковедення	4				2	2	4				1	3
Тема 5 Вокальне дихання, його особливості	6				2	4	6				-	6
Тема 6.	6				2	4	6				-	6

Опора, як запорука якісного звучання голосу												
Тема 7. Музичний слух, його види	4			2	2	4				-	4	
Тема 8 Гігієна голосу	4			2	2	4				-	4	
Рубіжний контроль знань												
	40			16	24	40				4	36	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Засоби вокально-виконавської виразності												
Тема 9. Постава при співі	4			2	2	4				-	4	
Тема 10. Темп, ритм	4			2	2	4				-	4	
Тема 11. Динаміка, динамічні відтінки	4			2	2	4				-	4	
Тема 12. Фразування	6			2	4	6				1	5	
Тема 13. Вокальний діапазон	4			2	2	4				1	3	
Тема 14. Тембр, його особливості	4			2	2	4				1	3	
Тема 15. Вокальні прийоми	12			2	10	12				-	12	
Тема 16. Спів у мовній позиції	12			2	10	12				1	11	
Разом за змістовим модулем	50			16	34	50				4	46	
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього	90			32	58	90				8	82	

7. Теми аудиторних занять

Теми аудиторних занять	денна форма	заочна форма
-------------------------------	-------------	--------------

	навчання	навчання
Тема 1. Будова голосового апарата	2	1
Тема 2. Артикуляційний апарат. Дикція	2	1
Тема 3. Резонатори, їх функція	2	1
Тема 4. Атака звуку. Звуковедення	2	1
Тема 5. Вокальне дихання, його особливості	2	-
Тема 6. Опора, як запорука якісного звучання голосу	2	-
Тема 7. Музичний слух, його види	2	-
Тема 8. Гігієна голосу	2	-
Тема 9. Постава при співі	2	-
Тема 10. Темп, ритм	2	-
Тема 11. Динаміка, динамічні відтінки	2	-
Тема 12. Фразування	2	1
Тема 13. Вокальний діапазон	2	1
Тема 14. Тембр, його особливості	2	1
Тема 15. Вокальні прийоми	2	-
Тема 16. Спів у мовній позиції	2	1
Всього	32	8

8. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Будова голосового апарата	2	3
Тема 2. Артикуляційний апарат. Дикція	4	5
Тема 3. Резонатори, їх функція	4	5
Тема 4. Атака звуку. Звуковедення	2	3
Тема 5. Вокальне дихання, його особливості	4	6
Тема 6. Опора, як запорука якісного звучання голосу	4	6
Тема 7. Музичний слух, його види	2	4
Тема 8. Гігієна голосу	2	4
Тема 9. Постава при співі	2	4
Тема 10. Темп, ритм	2	4

Тема 11. Динаміка, динамічні відтінки	2	4
Тема 12. Фразування	4	5
Тема 13. Вокальний діапазон	2	3
Тема 14. Тембр, його особливості	2	3
Тема 15. Вокальні прийоми	10	12
Тема 16. Спів у мовній позиції	10	11
Всього	58	82

8.1. Методичні рекомендації

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти у форматі дисципліни **«Постановка музичного апарату. (Постановка голосу)»** визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення здобувачем нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності здобувача вищої освіти до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни **«Постановка музичного апарату. (Постановка голосу)»**, пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною музичною літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з текстами пісень і записами;
- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- виконання творчих завдань та їх оформлення;
- упорядкування інформації про відомих естрадних вокалістів і викладачів вокалу та їх праць, методик;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- виконання творчих контрольних робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет;

При організації самостійної роботи здобувача вищої освіти на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години

чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи. Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни здобувачам вищої освіти заочної форми навчання.

9. Індивідуальні заняття

Індивідуальне заняття проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організовуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Для курсу постановка голосу – індивідуальні заняття передбачають:

- постановка дихання
- вокальні вправи для розвитку голосу
- вокальне інтонування
- розвиток слуху
- розвиток впевненості у собі
- розвиток вміння тримати під контролем голосові зв'язки.
- розширення музичного світогляду
- збагачення і розвиток емоціональної сфери
- розвиток музичних здібностей
- засвоєння певного музичного матеріалу
- формування професійного вокального мислення

10. Методи навчання

- вербальний метод (пояснення);
- пошук навчального репертуару;
- наочність;
- репродуктивно-варіативний (поєднання здобувачем запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- інтеграції (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань);
- практична робота (використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти).

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення з нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача вищої освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача освіти.

Навички soft skills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією.

Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Значна роль у самоменджменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність здобувачів вищої освіти на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином здобувачі вищої освіти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

Технічні засоби:

- студійні монітори «M-Audio BX8»
- динамічні мікрофони SHURE SM58
- комп'ютер
- студійні монітори «M-Audio BX8»
- динамічні мікрофони SHURE SM58
- Комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- Фортепіано «Україна»
- TV панель Samsung

Програмне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність

- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять

Орієнтовні питання до диференційованого заліку:

1. Будова голосового апарата
2. Артикуляційний апарат його складові
3. Резонатори, їх функція.
4. Атака звуку, її різновид.
5. Вокальна дихальна система.
6. «Опора» вокаліста.
7. Музичний слух, його розвиток.
8. Гігієна голосу.
9. Постава при співі.
10. Темп і ритм
11. Динаміка, її роль у музиці
12. Фразування як засіб музичної виразності.
13. Діапазону голосу, його розширення
14. Тембр та його характеристика.
15. Вокальні прийоми.
16. Спів у мовній позиції.
17. Основні складові голосового апарата
18. Артикуляційний апарат та його значення в співі
19. Органи резонування у співі.
20. Особливості звуковедення.
21. Робота дихальної системи вокаліста
22. Значення опори у постановці голосу
23. Види музичного слуху.
24. Охорона та гігієна голосу
25. Міміка та постава вокаліста.
26. Значення ритм в музиці.
27. Динамічні відтінки.
28. Вокальний діапазон, його характеристика
29. Тембральне забарвлення голосу вокаліста.
30. Сучасні вокальні прийоми.
31. Принцип співу у мовній позиції.
32. Відомості про голосовий апарат
33. Роль дикції у співі

34. Резонансне звучання, його особливості.
35. Принципи атаки звуку.
36. Особливості вокального дихання.
37. Опора та якість звуку.
38. Відомості про музичний слух.
39. Важливість дотримання голосового режиму.
40. Фразування як засіб розкриття задуму автора
41. Робота над розширенням діапазону голосу.
42. Особливості тембру голосу людини.
43. Основні вокальні прийоми.
44. Метод співу у мовній позиції.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Кдинова І. О. Сучасні естрадні вокалізи / І.О.Кдинова // Педагогічний репертуар вокаліста, навчально-методичний посібник - Ч.1. – Київ: КНУКіМ, 2017. - 89 с
2. Кдинова І. О, Хлопотова А. А. Сучасні естрадні вокалізи на основі популярної та джазової музики/ І. О. Кдинова, А. А. Хлопотова // Педагогічний репертуар вокаліста, навчально-методичний посібник - Ч. 2. – К.: КНУКіМ, 2017.– 215 с.
3. Морозов О. Ю. Базова вокальна техніка сучасного співака / О. Ю. Морозов – Київ: КЗВО КОР «Академія мистецтв», 2019.– 18 с.
4. Прохорова Л.В. «Українська естрадна вокальна школа. » Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. –Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 384 с.
5. Юцевич Ю. Є. Теорія та методика формування та розвитку співацького голосу / Ю. Є. Юцевич: навч.- метод. посібник для викладачів і здобувачів вищої освіти мистецьких навчальних закладів,учителів шкіл різного типу. – К.: ІЗМН, 1998. – 160 с.

12.2. Допоміжна

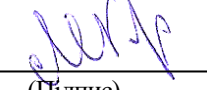
1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) / В. Г. Антонюк // Підручник. – К.: ЗАТ «Віпол», 2007. – 174 с.
2. Бриліна В., Ставінська Л. Вокальна професійна підготовка вчителя музики / В. Бриліна, Л. Ставінська // Методичний посібник для викладачів та здобувачів вищої освіти вищих педагогічних і мистецьких закладів. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 96 с.
3. Кушко Я.С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності / Я.С. Кушко. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2010. – 288с.
4. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу / Н. С. Можайкіна // Хрестоматія: навчальний посібник. – К.: Видавництво Ліра - К, 2016. – 216 с.
5. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник / Ю. Юцевич. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.
6. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice (Book & Online access code) Paperback – September 1, 1992

12.3. Інформаційні ресурси:

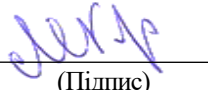
1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Наукова бібліотека імені В.Вернадського
2. <http://term.in.ua/> – Словник-довідник музичних термінів Ю.Є. Юцевича
3. Нотний матеріал.
4. Навчально-методична література.

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування навчальних дисциплін, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,
зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)